

Høgni Hoydals tale i Folketinget om færøsk selvstændighed

Taler
Høgni Hoydal
Færøsk politiker

Dato
6. december 2001

Sted
Christiansborg

- 1 ”Eitthvørt pláss er heimsins nalvi. Fyri tey, sum búgva og liva har.”

Ethvert sted er verdens navle for dem, der bor og lever dér.

- 5 Jeg ville gerne have fortsat denne tale på mit modersmål færøsk, men i forståelsens og dialogens navn vil jeg fortsætte på dansk. For forståelse og dialog er forklaringen på det lidt mærkværdige, at en færøsk republikaner - ein føroy-skur tjóðveldismaður - er valgt ind i det danske Folketing. Målet er at arbejde for forståelse, respekt og anerkendelse mellem den danske og den færøske nation.

10

Vi blander os ikke i dansk indenrigspolitik. Vi arbejder jo egentlig for at afskaffe de færøske folketingsmandater. Det sker ved, at den færøske nation vedtager sin egen grundlov og tager det fulde politiske og økonomiske ansvar for sit eget land.

15

Vi vil arbejde for, at vi i fællesskab kan sige et pænt og værdigt farvel til hjemmestyret, og at vi samtidig siger et pænt goddag til et nyt og bedre samarbejde mellem ligestillede folk og lande.

- 20 Jeg vil også benytte lejligheden til at ønske den nye regering til lykke med sit arbejde. Statsministeren lagde i sin åbningstale bl.a. vægt på et opgør med gamle systemer og på et krav om fornyelse. Han lagde vægt på visioner for Danmark og for Danmarks rolle i verden. Han lagde vægt på frihed, demokrati, ansvar, solidaritet og lige rettigheder både for den enkelte, for de enkelte lande og i
25 verdenssamfundet. Han lagde vægt på retten til at skabe sit eget liv.

Jeg synes, der er grund til på flere punkter at tage statsministeren på ordet, også når jeg ser verden fra et færøsk perspektiv, fra én af denne verdens mange navler.

Der er ingen tvivl om, at vi står midt i et historisk knudepunkt, et af de knudepunkter i historien, hvor store ændringer sker på samme tid i omverdenen, i de enkelte samfund. Magtstrukturer ændres, grænser og
 35 markeder flyttes, værdier sættes på prøve eller omvurderes, gamle orienteringspunkter flytter sig.

I disse historiske knudepunkter ligger jo flere udviklingsmuligheder åbne, og det er derfor fuldstændig afgørende, hvilke valg vi træffer. Grunden støbes til det
 40 samfund og den verdens- orden, som bygges op efter dette.

Globaliseringen giver mulighed for demokratisering og lighed, men den rummer også, som vi allerede må konstatere, muligheden for en cementering og koncentration af de gamle magt- strukturer og den økonomiske ulighed.

45

Man fristes til at citere den tyske forfatter Karl Kraus' gamle sætning: "Vi har endnu en gang højnet vores niveau. Der er nu blot ét problem. Der er ingen, der befinder sig på det."

50 Derfor er det tid til et opgør, som statsministeren siger. Ikke et opgør mellem folk eller mellem medmennesker, men et opgør med myterne og fordommene om hinanden. Og der er tid til visioner i den politiske debat, ikke mindst i forholdet mellem Danmark og Færøerne.

55 Færøernes selvstændighed bygger ikke på idealet om en gammeldags nationalstat. Tiden er for længst gået fra idealet om, at en stat skal være stor nok til at have sit eget hjemmemarked, der kan brødføde befolkningen, uddanne hele sit folk selv og være stor nok til at have et militær, der kan forsvare staten mod de ydre fjender. Ingen stat kan i dag klare sig uden et forgrenet og tæt
 60 samarbejde med resten af verdens folk om økonomi, uddannelse, forskning, forsvar, miljø osv., og de internationale organer får jo større og større betydning for at sikre dette samarbejde. Det giver helt nye muligheder for ligestilling mellem folk og stater.

65 Det giver også de små nationer, som heldigvis aldrig har nok i sig selv, muligheden for at blive ligestillet demokratisk og for at tage det fulde politiske og økonomiske ansvar for deres eget land. Selvstændighed eller suverænitet er

70 stadig forudsætningen for at kunne tage sit ansvar i verden og samarbejde i de internationale organisationer.

Den færøske selvstændighedskamp bygger således på denne vision om fuld demokratisk ligestilling. Den er ikke et ønske om at afskære relationer. Den er ikke et ønske om at værne sig mod omverdenen, men at åbne sig mod
75 omverdenen. Den bygger på visionen om, at verden skabes af kulturel mangfoldighed og demokratisk bæredygtige enheder. Den bygger præcis på visionen om frihed, demokrati, ansvar og solidaritet, som statsministeren fremhæver i sin tale. Så jeg håber, I forstår mig, når jeg siger: Det må ikke blive med visionerne som med tilføjelsen til lovene, at disse visioner gælder ikke for
80 Færøerne.

Derimod kan Danmark ved at lytte, samarbejde og skabe forståelse være et foregangsland i verden også på dette område. Ved at støtte selvstændighedsbevægelserne i Nordatlanten kan Danmark være med til at sætte
85 handling bag visionerne om en mere demokratisk og ligestillet verden.

Danmark kan få et godt, stærkt og fordomsfrit samarbejde med de nationer, der midt i Nordatlantens enorme spisekammer vil kæmpe for miljøbeskyttelse og bæredygtig udnyttelse af ressourcerne. Det vil skabe respekt ikke blot mellem
90 vores nationer, men over hele verden.

Så vi vil gerne tage statsministeren på ordet, når han siger, at det, der bevæger et samfund fremad, er mennesker, et folk, der tror på sig selv, sætter sig nogle mål, yder hver sit for at skabe fremskridt.

95 Vi vil også gerne tage statsministeren på ordet, når han taler om at komme ud af umyndiggørelse, stive systemer og passive overførsler. Vi ved af erfaring på Færøerne, at passive overførsler af penge ikke skaber et bæredygtigt og solidarisk samfund. Vi ved derimod, at der er en sammenhæng mellem det at tage det
100 politiske ansvar og den økonomiske og sociale udvikling.

De seneste 4 år har det færøske landsstyre holdt to tredjedele af det danske statstilskud uden for samfundsdriften. I stedet er gæld tilbagebetalt og penge sat til side for at have noget at stå imod med i værre tider.

105 Det har ikke ført til sociale nedskæringer eller en værre økonomi, tværtimod.

Det er sjældent gået bedre i erhvervslivet, og de øgede indtægter til landskassen er gået til social- og sundhedsområdet, uddannelse, kultur og infrastruktur.

110 Prioriteringen er blevet bedre og mere solidarisk.

Det har gjort det muligt at overtage det fulde økonomiske ansvar for skolevæsenet og den offentlige forsorg fra den 1. januar med en tilsvarende reduktion i bloktilskuddet på 367 mio. kr. Dette er et meget stort skridt, som
115 kun har været muligt, fordi en økonomisk selvstændighedspolitik har været ført.

Men det er jo klart, at der er mange, der er utrygge på Færøerne, når de hører disse tal og disse proportioner, selv om det tages af et overskud og der ikke laves nedskæringer, for det er også nødvendigt at forstå proportionerne i disse
120 forhold. Hvis det overføres til danske forhold, svarer det til, at Danmark sagde nej tak til 40 mia. kr. årligt eller 150 mio. kr. om dagen. Det er proportionerne, og jeg fastholder, at der er en sammenhæng mellem at tage det økonomiske, politiske ansvar og den økonomiske, sociale udvikling.

125

Man kan spørge lidt retorisk: Hvis Danmark var et hjemmestyre, lad os sige i Tyskland, der gennem årtier havde modtaget et beløb, der svarer til 150 mia. kr. årligt i tilskud, ville Danmark så være et selv bærende samfund? Ville den danske økonomi have udviklet sig, som den har gjort? Ville det være et mere solidarisk
130 samfund? Jeg tror, svaret giver sig selv.

Vi vil derfor også gerne tage statsministeren på ordet, når han taler om det danske uddannelsessystem. Han siger, at vi skal udvikle en selvstændighedskultur. Lad os følge denne vision til dørs, og lad os udbrede den
135 også til Nordatlanten og til Færøerne og Grønland.

For det er jo nødvendigt at forstå, at afhængighedsforholdet mellem Danmark og Færøerne, det økonomiske og det administrative, er bygget op gennem århundreder, og det må begge parter tage et ansvar for. For selvfølgelig har begge
140 parter jo også fået noget ud af det, og det er nødvendigt at finde en rimelig afvikling, der kan skabe en vis tryghed og afklaring i det færøeske folk.

Færøerne vil være selvstændigt om meget kort tid. Det er på tide at erkende det og at finde de samarbejdsformer, som kan skabe fortsat gode og stærke
145 relationer mellem vore nationer.

Vi har indgået et samarbejde med repræsentanterne fra den grønlandske nation her i Folketinget med samme formål. Vi har dannet en nordatlantisk gruppe,
150 der vil arbejde for oplysning og forståelse for Færøernes og Grønlands selvstændighedsprocesser og for visionen om, at vi i den nærmeste fremtid vil samarbejde som tre selvstændige nationer, Danmark, Færøerne og Grønland.

Det betyder ikke, at det er her i Folketinget, at beslutningerne skal træffes, eller
155 at selvstændigheden gives herfra. Det er selvsagt det færøske og det grønlandske folk, der i henhold til folkeretten og selvbestemmelsesretten vælger deres egen styreform og deres egen selvstændighed.

Men nøglen til, at et folk, en nation kan sætte sine mål og foretage et reelt, frit
160 og demokratisk valg, er, at den anerkendes i henhold til folkeretten, for med selvbestemmelsesretten og folkeretten følger jo ikke bare selve den endelige beslutning: med den følger også retten til ligeværdige forhandlinger om vilkårene i overgangen til selvstændighed; med den følger retten til at forhandle rimelige aftaler og overgange både administrativt og økonomisk, og der følger
165 spilleregler med, så der ikke skabes unødvendige tvister og konfrontationer.

Derfor vil jeg også gerne tage statsministeren på ordet, når han i sin åbningstale taler om tre ligeværdige folk i Danmark, i Grønland og på Færøerne, og jeg håber, at han vil bekræfte, at der heri også ligger anerkendelsen af det færøske og
170 det grønlandske folks selvbestemmelsesret i henhold til folkeretten.

Det ville give ikke blot den afspænding mellem Danmark og Færøerne, som statsministeren taler om, men afklaring, forståelse og dialog. Det ville også umiddelbart løse de tvister, som vi har haft på det seneste, hvor de danske
175 myndigheder ikke har villet anerkende det færøske sprog som det færøske nationalsprog, men blot som et regionssprog.

Det ville også løse de problemer, hvor færinger i Danmark lever i en slags ingenmandsland, hvor de formelt er danske statsborgere, men i flere tilfælde
180 behandles som en minoritet uden en minoritets rettigheder.

Folketingets computere har en indbygget stavetkontrol. Når man skriver ordet selvstændighed, understreges det og angives som mistænkeligt eller ukendt ord. Jeg håber, at det er udtryk for nogle af de stive systemer, som skal ændres under

denne regering.

Kilde

folketingstidende.dk

190

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale

195

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hogni-hoydals-tale-i-folketinget-om-faeroesk-selvstaendighed>

200

205

210

215

220